

209

III

Total No. of Questions : 16
Total No. of Printed Pages : 4

Regd.
No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Part-II
SANSKRIT, Paper-II
(Second language)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Note :

1. All questions should be attempted.
2. Question Nos. 1, 2, 3, 4 and 14 should be answered in the medium of instructions of the candidate.
3. The remaining Questions should be answered in Sanskrit (Devanagari script) only.
4. The bits of a Question should be attempted together.

1. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत । 1×8=8
(a) उमा वधूर्भवान् दाता याचितार इमे वयम् ।
वरः शम्भुरलं ह्येष त्वत्कुलोद्भूतये विधिः ॥
अथवा
(b) कालक्रमेण पन्नायाः जातः पुत्रोऽतिसुन्दरः ।
तेजांसि विकिरन् आस्ते प्रातः सूर्य इवावनौ ॥
2. 'महर्षिदौत्यम्' इति पाठस्य सारांशं लिखत । 1×8=8
अथवा
उर्वी स्वबाधां कथं न्यवेदयत् ?
3. उपमन्योः गुरुभक्तिं वर्णयत । 1×8=8
अथवा
'ललाटलिखितम्' इति पाठ्यभागस्य सारांशं लिखत ।

[2]

4. इन्द्रेण कर्णः कथं वञ्चितः ?
अथवा

1×8=8

“गुरुदक्षिणा” इति पाठस्य सारांशं लिखत।

5. द्वौ ससन्दर्भं व्याख्यात।

2×3=6

(a) मनसः शिखराणां च सदृशी ते समुन्नतिः।

(b) प्रियादपि हितं भवेत्।

(c) चिन्ता हि कार्यप्रतिबन्धहेतुः।

(d) प्रेम्णा च मातृवनित्यं तस्य सेवां चकार सा।

6. द्वौ ससन्दर्भं व्याख्यात।

2×3=6

(a) नैषां न्याय्या गुरुवृत्तिः।

(b) मम प्राणयात्रेयम्।

(c) अहमस्मि हतभाग्यः।

(d) हितैषी ते कथयामि।

7. द्वौ समाधत्त।

2×2=4

(a) हरबन्धुः कः ?

(b) कर्मणि नियुक्तः सन् किं न स्पृशेत् ?

(c) साधूनां स्वभावः कीदृशः भवति ?

(d) वीरबलः कं हन्तुमागतः ?

8. द्वौ समाधत्त।

2×2=4

(a) देवभिषजो कौ ?

(b) दुराशया कः मृतः ?

(c) गजप्रशिक्षणे नितरां निपुणः कः ?

(d) केन बिरुदेन रामलिङ्गः प्रसिद्धः अभूत् ?

9. समग्रं पठित्वा समाधत्त।

5×1=5

कस्मिंश्चित् वने एकः सिंहः पत्न्या सह वसति स्म। तस्य पत्नी पुत्रद्वयं प्रसूतवती। सिंहः प्रतिदिनं मृगान् मारयित्वा मांसम् आनीय पत्नीपुत्रेभ्यः ददाति स्म। एकदा सिंहः मृगान्वेषणार्थं वने अटनसमये एकं शृगालशिशुं दृष्टवान्। तं शिशुं आनीय पत्न्याः हस्ते दत्तवान्।

प्रश्नाः

- (a) वने सिंहः कया सह वसति स्म ?
 (b) का पुत्रद्वयं प्रसूतवती ?
 (c) सिंहः मांसम् आनीय केभ्यः ददाति स्म ?
 (d) एकदा सिंहः कं दृष्टवान् ?
 (e) सिंह पत्न्याः हस्ते कं दत्तवान् ?

10. द्वौ शब्दौ सम्पूर्णं लिखत।

2×6=12

- (a) जलमुच् (b) वाक्
 (c) मनस् (d) तद् (नपुंसकलिङ्ग)

11. त्रीणि नामनिर्देशपूर्वकं सन्धत्त।

3×2=6

- (a) देव + आलयः (b) गण + ईशः
 (c) सदा + एव (d) प्रति + एकम्
 (e) नै + अकः (f) वाक् + ईशः

12. द्वौ नामनिर्देशपूर्वकं विघटयत।

2×2=4

- (a) विद्यालयः (b) महेन्द्रः
 (c) दिव्यौषधम् (d) जगदीशः

13. त्रयाणां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत।

3×2=6

- (a) रामकृष्णौ (b) चौरभयम्
 (c) असत्यम् (d) पञ्चवटी
 (e) प्रत्यहम् (f) महाबलः

[4]

15. अनुवदत।

5×1=5

- (a) पाटलीपुत्रे विष्णुशर्मा नाम महापण्डितः आसीत्।
- (b) किं मां सामान्यं भावयति भवान् ?
- (c) त्वं स्वामिकार्ये उपेक्षां करोषि।
- (d) रजकः गर्दभं ताडयामास।
- (e) मौनेन कलहो नास्ति।

16. निम्नलिखितेषु समुचित समाधानं पदं लिखत।

5×1=5

- (a) विश्वस्य कर्मणां साक्षी कः ?
(अ) हिमवान् (आ) अङ्गिरसः (इ) शिवः
- (b) सर्वान्तः पुरदीपकः कः ?
(अ) उदयः (आ) संग्रामसिंहः (इ) वीरबलः
- (c) पञ्चतन्त्रम् केन विरचितम् ?
(अ) रामशर्मणा (आ) विष्णुशर्मणा (इ) नारायणपण्डितेन
- (d) महाभारतं केन विरचितम् ?
(अ) वाल्मीकिना (आ) कालिदासेन (इ) वेदव्यासेन
- (e) गुरुदक्षिणा इति पाठं केन विरचितम् ?
(अ) कुमारस्वामिना (आ) कालिदासेन (इ) सूर्यनारायणशास्त्री

16. संयोजयत।

5×1=5

- (a) महर्षिदौत्यम् (1) जनार्दन हेग्डे
- (b) पन्नाधात्री (2) भासमहाकविः
- (c) गुरुभक्तिः (3) कालिदासः
- (d) ललाटलिखितम् (4) आगेटिपरिक्षित् शर्मा
- (e) कर्णभारम् (5) वेदव्यासः